

פרוטוקול מס' 11

מישיבת ועדת הכלכלה, סיום ד', ד' בייסן
תשל"ד (27 במרס 1974), בשעה 9:00.

נכחד:

חברי הוועדה:

- ש. חסיר - יו"ר
- א. אבטבי
- א. אולמרט (במקום י. קרמרמן)
- י. גולן (במקום י. שערי)
- פ. גרופר
- ס. דרובלס
- א. זילברברג
- ס. חריש
- ס. ידיד
- א. יפה
- א. לבני
- י. מודעי
- ע. פיינרמן
- נ. קצב

מזמנים:

- א. שופר - משרד המסחר והתעשייה
- ס. שפר - משרד המסחר והתעשייה
- ח. פנחסוביץ - משרד המשפטים
- מר דמביץ - משרד המשפטים
- מר דענן - התאחדות בעלי התעשייה
- מר רוזובסקי - התאחדות בעלי התעשייה

מזכיר הוועדה:

פ. פלקסר

היועץ הכלכלי לוועדה:

ד. לב

רשם:

חבר המתרגמים*

סדר-היום:

1. חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת-חירום (פיקוח על מצרכים ושירותים - הוראות נוספות), תשל"ד-1974
2. אישור תיקוני טעויות:
 - א) בחוק זכות מטפחים
 - ב) בחוק המועצות לפוצרי פירות וירקות (ייצוא וייצור)
 - ג) בחוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק)
 (ראה בנספח לפרוטוקול)

פ ר ו ט ו ק ו ל מ ס ' 11
מישיבת ועדת הכלכלה מיום ז' בניסן תשל"ד
09:00 (27.3.1974)

נ כ ח ו : חברי הועדה:

- ש. תמיר - י ו " ר
- א. אבטבי
- א. אולמרט (במקום י. קרמרמן)
- י. גולן (במקום י. שערי)
- פ. גרופר
- מ. דרובלס
- א. זילברברג
- מ. חריש
- פ. ידן (במקום י. קרמרמן)
- א. יפה
- א. לבני
- י. מודעי
- ע. פיינרמן
- נ. קצב

מ ו ז מ נ י מ :

- א. שומר - משרד המסחר והתעשיה
- מ. שפר - משרד המסחר והתעשיה
- ת. פנחסוביץ - משרד המשפטים
- דמביץ - משרד המשפטים
- רענן - התאחדות בעלי התעשיה
- רוזובסקי - התאחדות בעלי התעשיה
- ד. לב - יועץ כלכלי לוועדה

מזכיר הועדה:

פ. פלקסר

ר ש מ :

"חבר המתרגמים"

סדר היום:

1. חוק להארכת תקפן של תקנות שעת חירום (פיקוח על מצרכים ושירותים - הוראות נוספות), תשל"ד-1974.
2. חוק להארכת תקפן של תקנות שעת חירום (הארכת מועדים - הוראות נוספות), תשל"ד-1974.
3. אישור תיקוני טעות בחוק זכות מטפחים.
4. אישור תיקוני טעות בחוק המועצות למוצרי פירות וירקות (ייצוא ויצור).
5. אישור תיקוני טעות בחוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק).

היו"ר ש. תמיר:

אני פותח את הישיבה.

א. שומר:

בקשר לשאלת היו"ר על הפעולה בחו"ל, אני הייתי מציע לכתוב שבמידה ויש בכך משום עבירה בישראל. זה לגבי החלת הוראות חוק לגבי עבירות בחו"ל.

באשר לשאלת ח"כ מודעי, הרי אין זה חוק שאוסר יבוא באשראי. זאת מדיניות שהיא די גמישה מטעם אגף מטבע חוץ באוצר שאינו מאפשר יבוא באשראי, אבל יש ובכללים האלה חריגים לא מועטים שכן נותנים אפשרות של יבוא באשראי. זה ענין של מדיניות של האוצר וידועים לי מקרים שניתנה אפשרות לייבא באשראי, לאו דווקא חומרים בטחוניים. גם עניינים חסוניים, גם מזון.

אם גם לא מייבאים באשראי, הרי זה תלוי קודם כל באיזו דרך מייבאים. אז אי אפשר לקנות את המצרכים ולהחזיק אותם בחו"ל? לא.

היו"ר ש. תמיר:

האם ההוראה שעליה בצביע קודם מר רוזובסקי בחוק עצמו לגבי חו"ל, אתה יכול להשתמש בה באופן ספציפי למקרה חד-פעמי כשאתה נתקל בו, לגבי חו"ל?

א. שומר:

לא, בהחלט לא. אם החוק לא נותן לי אפשרות אני לא יכול להשתמש. בקשר לפיקוח - בר פיקוח זה מונח משפטי לפי חוק פיקוח, מה שהשר מחליט כבר-פיקוח זה בר-פיקוח. לאמיתו של דבר, כמעט כל המצרכים במדינה הם בני פיקוח כולל חומר גלם.

היו"ר ש. תמיר:

אנחנו דנים בסעיף 1. ובכך, בסעיף 1(ב) התעוררה השאלה על חו"ל. אין כל ספק שחקיקה על מדינות חו"ל שלעתיים נראית בעין רצה ע"י מדינות חוץ, כשהיא במסגרת של תקנות כמעט אגב אורחה היא מרחיקת לכת לקיצוניות, מאז לא שיגרתי. מה עוד שניתנה כאן דוגמא, אפילו אם יש לך תשובה לח"כ מודעי, על מקרים שבהם הנהליך הוא שונה ממה שהוא הצביע על כך, נתתי לך דוגמא על מקרים שלא קשור עם ישראל. פה היד הישראלית שלוחה לעבר חו"ל אפילו על תאגידיים שלפעמים פועלים בחו"ל וגם באופן פרטי. יש פניט לכאן ויש פניט לכאן, שמענו את מר שומר ואנחנו פשוט נתייחס לסיפא המתחילה במילים "וכן על תאגיד". "יחולו בישראל על כל אדם". עכשיו אפשר להמשיך ולומר - ובחו"ל - עם הסיפא או לא עם הסיפא, אם אנחנו את הסיפא הזאת מוכנים לאשר.

מי בעד מחיקת המילים מ"ובחו"ל" עד סוף הפסקה, יואיל להריט את ידו. 4. מי בעד השארתם כמות שהם? 4. שתי דעות שקולות. נביא את זה למליאה.

לסעיף 2 אני מניח שאין הערות. לסעיף 3.

י. מודעי: איפה יש שימוש בחוק למושג הזה?

א. שומר:

בחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים בטעיף 6, מדובר על מחיר מקסימלי או רווח מקסימלי. כשבאים לקבוע מחיר מקסימלי, זה ידוע מה זה מחיר מקסימלי. רווח מקסימלי הוא פרובלמטי ואיננו ניתן, יכולים

לומר שרווח זה רווח ברוטו ורווח נטו וכל מיני מושגים שיכולים להיכנס למושג - אני לא מדבר על רווח סביר - לכן כדי שסעיף זה יהיה בר משמעות מבחינת הסמכות שניתנה, ניתנה ההגזרה בסעיף 3 של רווח.

היו"ר ש. תמיר: אני בכל זאת לא מביין. יש כאן הגדרה לתקנות האלה ולהן בלבד, כי ההגדרה הזאת היא רווח לפי התקנות האלה.

א. שומר: התקנות האלה באות וקובעות - היו"ר יקרא את סעיף 1 - זה הופך למעשה חלק מחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים כל עוד הם בתוקף. מצרך מוגדר בסעיף 1.

היו"ר ש. תמיר: "מצרך כל חי, דומט או צומח, בין תלוש ובין מחובר, לרבות מים ומחצבים ולמעט קרקעות ובניינים, וכל דבר שדיני הפיקוח על מטבע חוץ חלים עליו".

אני תמה כאן, מר שומר, רווח לענין החוק בין מחיר קניה לבין מחיר מכירתו, אבל זה לא כך - במציאות רווח איננו בין מחיר הקניה לבין מחיר המכירה. יש יציאות, יש השקעה.

א. שומר: זה לא שבמציאות זה איננו. במציאות זה יכול להיות כך ויכול להיות אחרת, השאלה איזה מונח לוקחים כרווח. כשבאים להפעיל את סעיף 6, שהוא יכול לקבוע מחיר מקסימלי או רווח מקסימלי, אז השר צריך שיהיה ברור מה שהוא קובע. נאמר הוא יקח כל ענף בפני עצמו. מה שהיו"ר אמר שיש צורך את ההוצאות, ומהו הרווח, מתח הרווחים באותו ענף - כל זה הוא יקח יחד ויאמר: קנית באיקס, הרווח שלך צריך להיות כך וזה יחיל את כל הדברים האלה.

היו"ר ש. תמיר: ואם לא יהיה כתוב כלום, לא יהיה ברור שזה רווח?

א. שומר: לא, זה לא יהיה ברור וזה לא ניתן לביצוע.

מ. חריש: גם מסעיף 3 וגם מסעיף 4, נדמה לי שמטבר מהם שהפקודה הזו עונה רק על מצרכים מוגמרים. כל השאלות שהועלו מקודם עקרונית לגבי אגירה של יצרנים, העניין הזה לא עונה. אם מדובר באגירה של יצרנים וכד' העניין הזה לא עונה, מבחינת הרווח כפי שזה פה, על מצרכים שנקנים, שאפשר להגדיר אותם לצרכי ייצור, זה לא עונה על זה. ההפרש בין מחיר הקניה של מצרך לבין מחיר מכירתו ע"י אותו אדם, ניקח את הדוגמא של סוכר - אם הוא ניקנה ע"י סוחר או חנות במחיר מסויים ועשה מזה שוקולד.

היו"ר ש. תמיר:

כשיש הגדרה בחוק, האומרת כל חי או דומם, אז מול ההגדרה הספציפית אתה לא יכול להעלות הגדרה משוערת. אתה למד את ההגדרה שלך מכלל ופה יש הגדרה מפורשת והיא עדיפה והיא כוללת וגורסת. היא פשוט יותר רחבה.

אני בכל הכבוד מציע כאן, אני מצטרף להצעתו של ח"כ מודעי, לוותר על ההגדרה הזאת. יש מונח בעברית שנקרא רווח ופה מצמצמים אותו באופן מלאכותי לדעתי.

מי להשמט סעיף 3? 4. מי להשאיר הסעיף? 5. הסעיף נשאר. ח"כ מודעי רוצה הסתייגות.

הופנתה תשומת ליבי שיש הגדרות נוספות. מכירה - טוב, יש פה שגיאה, טעמים מרכאות כפולות. מכירה לענין החוק, לרבות הוצאות מכירה, שרות לענין החוק לרבות הוצאות שרות.

מר רוזנבטקי: אם נקרא את זה בהקשר לסעיף 4 האומר -

"לא יסרב סרוב טביר למכור" אז עכשיו

נוסיף שמכירה זה גם הוצאת מכירה ואסור לי לסרב סרוב בלתי טביר גם לתת הצעת מכירה למישהו. אני צריך להציע למכירה לכל העולם?

היו"ר ש. תמיר:

אתה מציע, לסחוק את ענין הצעת מכירה והצעת שרות.

מי בעד המחיקה של ההגדרות הנוספות שמה שהיה בגלל הצעת מכירה ושרות כולל הצעת שרות? 2. מי בעד השארת הדבר? רוצה הסתייגות ח"כ מודעי.

לגבי סעיף 4 - אני רציתי לשאול

היכן מופיעה ההגדרה של המילה "אגירה".

א. שומר: אין הגדרה.

היו"ר ש. תמיר:

הענין הוא זה: לגבי סירוב למכור כתוב בלתי טביר. לגבי אגירה, לא נאמר בלתי טביר אלא זה איטור אבסולוטי. "לא יאגור אדם במהלך עסקו אגירה בלתי טבירה מצרך בר-פיקוח".

א. שומר: אני מסכים. אני מסכים שיהיה כתוב

כך.

א. לבני:

אני מכיר קצת את הכעיות האלה. אני חושב שאחת הטרדיות שישנן במדינה הזאת שהחשש של שצרן להחזיק חומר גלם בגלל הפירוש של האגירה, שמא יקחו את זה ממנו או שמא יחרימו לו זאת, במצב של השוק של היום שהמחירים קופצים לא רק שהיצרן איבדו יכול לקנות במחיר שוק טביר. כל חומר גלם הוא מתיר בורסא. ישנה בעיה שאדם לא בטוח אם הוא מחר-מחרתיים יוכל לעבוד במפעלו, אם יש לו חומר גלם או לא, או שהוא צריך לחכות עוד חודשיים עד שיגיע לו משהו ולהשביח את המפעל. אז הזכות לאגור זה דבר שאף פעם לא הבינו במדינה הזאת, זה גורט בעיות.

מ. דרובלס: מה זה לא יאגור אדם סחורה? כאן לא כתוב מה זה מלאי. אני חושש שכתוצאה מזה עלולות להיווצר אי-הבנות, כי אדם צריך מלאי מסויים לצורך עסקו.

היו"ר ש. ומיר: לשם כך הוטפנו עכשיו את הביטוי "בלתי סבירה". אמרנו: "לא יאגור אדם במהלך עסקו אגירה בלתי סבירה של מצרך בר-פיקוח, לא יעלימו" וכן הלאה.

מ. חריש: אני לא יודע אם במסגרת הנוכחית אפשר לטפל באבחנה הזאת שהושמעה כאן. ברור שהחוק הזה שנוסח ב-48, הנקודה שנוסחה ב-48, דיברה על חברה שאינה לגמרי עונה על וזברה יצרנית כפי שהמשק הישראלי היום.

אני חושב שיש כאן שתי בעיות שמנטיס לענות עליהן: בעיה של אגירה מצרכים עם מכירתם, אגירת מצרכים מוגמרים ואי-מכירתם כפי שהיינו עדיין לא מזמן. נדמה לי שזה עונה במלואו. בעיה שניה של אגירת חומרי גלם. במידה ואמנם משתמשים במידה סבירה בחומרי הגלם ליצור, יכולה להיות טפקולציה של אגירה של חומרי גלם ואי-שימוש ביצור מתוך מחשבה שהמחיר יעלה. גם על זה צריך לענות.

א. שומר: אני בדעה שע"י הוטפת המילה "סבירה" שהיו"ר הציע, זה משיב גם לענין מלאי מטפיק ליצור. אני לא חושב שאף בית-משפט ידון יצרן שיש לו מלאי לצורך יצור מסויים - לזה אחת מתכוון כשאחה אומר חומר גלם - ויגיד שזה לא סביר שמחזיק את המלאי הזה. אלא אם הוא יחזיק מלאי של חומר גלם בחור ספק, הוא יכול גם להיות ספק, יכול להיות יבואן ולא יצרן והוא יצטרך לספק את זה ליצרנים ולא יטפק.

אני סבור שהמילה "אגירה סבירה" עונה גם על השאלה הזאת.

היו"ר ש. ומיר: אגב, מפה אנחנו נימצאים למדים שהמדובר רק במהלך העסק. באופן פרטי אפשר לאגור כמה שרוצים.

מר רענן: אני מבקש להפנות תשומת לב הועדה, מה שאמר גם מר רוזובסקי, שבסעיף 5(ג)(2) של החוק עצמו, הסעיף מקנה לשר את הסמכות לקבוע בצו הוראות בדבר הטלת חובה על אדם למכור או להוציא מרשותו בדרך אחרת מצרך בר-פיקוח. זאת אומרת, שאם ישנו מצב מסויים של אגירה והשר רואה שהמצב הזה הוא בלתי סביר, לדעתו, יש לו את הסמכות לפי אותו סעיף בחוק להטיל חובה על אותו אדם למכור.

שנית, "לא יאגור אדם שלא במהלך עסקו", למה במהלך עסקו? שלא במהלך עסקו. זה הרבה יותר הגיוני.

הנקודה השלישית שהיא גם נקודה למחשבה שגם עליה דיבר קודם מר רוזובסקי, היא ביחס לשאלת האגירה

לצרכי יצוא למשל. מי יקבע אם היצרן מייצר ואוסף כמות מסוימת של מוצר מסויים לצרכי יצוא במשך שנה. או אם הוא מייצר רק ליצוא, או רוב התעשייה שלו היא רק ליצוא. זו בודאי אגירה.

היו"ר ש. תמיר:

מעירים לי שאני שוב ליברלי מדי לגבי האורחים, שבדרך כלל מקובל

שהאורחים מחווים את דעתם ואנחנו מודים להם והדיון אחר כך נערך בוועדה ללא השתתפות האורחים, לגבי חקיקה, ואני מקבל את ההערה ולכן - וגט מכיוון שהגענו לשעה 10:30 - אנחנו נפסיק כאן ואני מבקש את אורחיו הנכבדים ונאפשר גם לגורמים אחרים שלא באו היום להעביר לנו בהקדם - עד יום א' אם אפשר - תזכיר ובו הערות לגבי סעיפים אחרים. את העמדה העקרונית שלכם שמענו, אבל את יש לכם הערות נוספות. למשל, מר רוזובסקי, היתה לך הערה לגבי המונח "בלתי טביר" והבטחתי לך שאתה תפרט אותה, אף על פי שכבר השמעת אותה, אבל ביתר פירוט והיתה לך הצעה אלטרנטיבית וליקטת אותה מאיזה שהוא מקום. אז נבקש אתכם להמציא לנו תזכיר בכתב.

אני גם מבקש את מר שומר להתייעץ

עם שולחיו לגבי האפשרות שח"כ חריש הצביע עליה, על חולשתה, אבל אני רוצה לחשוב בחיוב, שאולי ניתן לאבחן - למרות שהמשרד הוא משרד מסחר ותעשייה - בין תעשייה ומסחר ואולי יש לכם שהות להציע תקנות מקבילות או סעיפים נפרדים לגבי יצרנים או לגבי סוחרים ויבואנים. אז לא נצטרך להידרש למושג כל כך כללי כמו "טביר" לגבי עסקי מסחר, מפני שיש שיטות שונות למסחר.

הטביר לנו נגיד בנק ישראל שאח

העסקים הכי טובים במדינה עשו אלה שלא מיהרו לייצר והגבול הוא מאד דק. גם ח"כ קצב העירה וח"כ לבני. המושגים הם מאד דקים. ח"כ מודעי הצביע על נקודת המבט של תעשיינים, אך זה פועל לגביהם.

אז אילו הניסוחים היו נפרדים

ליצרנים ולסוחרים, יתכן שהם היו יכולים להיחזק יותר ספציפיים. יתכן, אינני יודע, לא נחתי דעתי על כך, אבל אולי אתם תשקלו, זה לא מחייב חשובה מיידית.

א. שומר:

נראה לי שאט נעשה אבחנה כזאת, אם ניתן לעשות - אני עוד בספק

אם ניתן - אבל את כן יעשה, יהיה טשטוש רב בין כאלה שעוסקים גם באספקה וגט ביצור.

היו"ר ש. תמיר:

חשבתי על כך ולכן אמרתי שתשקלו. אני מאד ממליץ לאור החוויה

שעברתם אתנו הבקר, שתנסו לתת לנו תשובה לגופו של עניין ולא לטמוך רק על אצבעות.

הישיבה הבאה ביום ג' בשעה 1:30

כרגיל.

נספח לפרוטוקול מס' 11

מישיבת ועדת הכלכלה, מיום ד', ד' בניסן
תשל"ד (27 במרס 1974), בשעה 9:00.

הוועדה אישרה תיקוני טעויות:

- (א) בחוק זכות מטפחים; תשל"ג-1973;
- (ב) בחוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק), תשל"ג-1973;
- (ג) בחוק המועצות למוצרי פירות וירקות (ייצור וייצוא), תשל"ג-1973.

(מפאת חקלה טכנית אין הקטע הנ"ל נכלל בגוף הפרוטוקול)